

Preek over Habakuk 2:4

- Schildwolde, 18 maart 2018
- Kees van Dusseldorp
- 5^e zondag lijdenstijd

Geloof betekent leven!

Liturgie:

votum en groet

Ps.31:1,2,3

wetslezing

Opw.674 *Zie de stroom van Jezus' liefde – toen de Mensenzoon ons vrijkocht*

gebed

lezen: Hab.1:12-2:4

Mat.16:24-28

Rom.5:1-5

Ps.62:3,4,6

preek: Hab.2:4

Ps.56:3,4

gebed – ook voor gewas en arbeid

Gz.37:1,2,5,8

collecte

Gz.89:1,4

zegen

Geliefde gemeente van Jezus Christus.

**** het leven stelt voor grote vragen ****

Grote vragen. Geboren in verbijstering. Geboren in verdriet. Geboren in bewogenheid.
Grote vragen. Het leven stelt ons ervoor. De wereld dringt ze aan ons op.
Vragen naar het waarom. Over Gods beleid en Gods aanwezigheid.
Vragen naar het waartoe. Over Gods zorg en Gods regie.
Vragen naar God dus. Voor mensen die met God leven.

Ieder kan er een eigen verhaal bij vertellen. Verhalen van verlies, van ziekte, van onrecht, van schade, van spanning. Wat is er soms veel aan de hand.
En wie nog ogen over heeft en de wereld inkijkt, ziet nog veel meer nood.
Het leven stelt voor grote vragen. Gaat alles fout en is alles donker? Nee, zeker niet. Maar blij word je er niet van. En op sommige momenten grijpt het je aan.

De een wordt boos. Hoe kan God dit nu toelaten? Waarom grijpt Hij niet in, of heeft Hij niet ingegrepen? Als ik de leiding had, zou ik het totaal anders doen. Je protesteert. Kon je de Heer ter verantwoording roepen, dan deed je dat. Dit hoort toch niet. Dit is toch in strijd met alles wat God belooft aan hulp en zorg?

Een ander wordt bang. Angst vliegt je aan. Het leven staat op losse schroeven. Zo kwetsbaar en onberensbaar. Waar moet ik het zoeken? Er gebeurt vast nog veel meer ellende. Is God er wel? Vertwijfeld zoek je naar houvast en naar rust. Het vertrouwen is weg.

Een derde wordt bezorgd. Hoe moet dit aflopen? Ik durf de toekomst niet meer in. Ik zie overal leeuwen en beren. Waar moet ik me op richten? Je verliest de moed. En je laat alles maar een beetje over je heen komen.

Boos, bang of bezorgd. Zo kan een mens reageren als het kwaad hem of haar treft. Bij de profeet Habakuk lezen we al diezelfde reacties.

Hij was bezorgd over Gods volk. Er werd zoveel onrecht gedaan. En hij klaagde bij God.
Hij was boos over Gods oordeel. God stuurde de Chaldeeën! En hij protesteerde bij de Heer.
Hij was bang voor deze vijanden. Beruchte en wrede soldaten! En hij vluchtte naar God.
Zijn situatie is onze situatie niet. Zijn leven is ons leven niet. Zijn problemen zijn onze problemen niet. Maar die vragen van hem! Die grote vragen van het leven! Ze klinken zo bekend. Lijden, onrecht en dreiging, Habakuk moet ermee aan de slag. Hij worstelt met God. En zo wijst God ons een weg. 'Heer, wat moet ik met U? U bent toch de Heilige o Heer! Wat heb ik aan mijn geloof? Waar is uw zorg voor uw kinderen? Waar bent Uzelf?'

**** stel je open voor Gods antwoord ****

'Ik ga op mijn wachtpost staan.' Dat is een opvallende stap die Habakuk zet. 'Ik ga nu op mijn wachtpost staan. Ik ga wachten op het antwoord van God. Ik ga het allemaal niet alleen proberen. Ik kom er zelf niet uit. Ik heb het bij de Heer neergelegd: mijn vragen, mijn zorgen, mijn angsten, mijn klachten, zelfs mijn verwijten. Nu wacht ik op de reactie van de Heer.'

'Ik ga wachten op het antwoord van God.' Is het brutaal van de profeet? Er klinkt wel iets dwingend mee van: 'Ik heb gezegd wat ik te zeggen hebt. Nu ligt de bal bij u. En ik verwacht antwoord.' En tegelijk is deze vrijmoedigheid geboren in de nood. En in het geloof. Het is

ook een stap van geloof om te zeggen: 'Ik ga op mijn wachtpost staan. Ik ga uitkijken naar het woord van de Heer.' Er zit ook iets in van: 'Heer, ik stel mij open voor wat U geeft. Ik verwacht het van u. De wijsheid. De kracht. De moed. De vrede.'

'Ik ga nu op mijn wachtpost staan', zegt Habakuk. Onze wachttorens is het gebed. Het biddend leven. Het leven met God. Het is een stap van geloof. 'Ik ga op mijn wachtpost staan. Ik ga uitkijken naar de reactie van God.' Want je gaat naar God. Stapt dus even uit de maalstroom van je vragen. Een mens draait zichzelf steeds vast in de eigen cirkels. Je raakt verstrikt in de gebeurtenissen van je leven. Of je wordt meegezogen in de bewegingen van de wereld. Of wordt in beslag gebomen door je vragen. Al je aandacht wordt daardoor gevraagd. Al je energie gaat zitten in de dingen die gebeuren. Al je gedachten draaien om een en hetzelfde. Al je woorden kunnen maar over een zaak gaan. Je zit vol, je voelt je leeg. Je staat voor een blinde muur.

Het is een geloofsstap om je dan op God te richten. En een geloofsstap om dan tegen God te zeggen: 'Heer, ik sta open voor uw antwoord.' Ik ga op mijn wachtpost staan. Zo doet Habakuk het. Zo laat God ons iets zien. Waar de weg begint om niet kapot te lopen op de vragen. Misschien zit er in een blinde muur verderop een raam, of een deur. Dat zie je alleen als een stap terug zet. Als de Heer openheid geeft om om je heen te kijken. Dat kun je niet zomaar. Daar gaat tijd over heen. Leg je vragen, je klachten en je pijn bij de Heer neer. En leg dan ook je handen open op tafel. 'Heer, hier hebt u alles. En nu ga ik op mijn wachtpost staan. Ik weet het niet meer. Ik geef me over aan uw leiding. Ik wacht op uw antwoord.'

** God zegt: geloof alleen **

Het zou mooi zijn als er een antwoord kwam toch? Stel dat Habakuk een antwoord krijgt, zouden wij daar niet mee geholpen zijn? Habakuk krijgt antwoord! Rechtstreeks van God. Daar was hij dan ook profeet voor. Maar het is een heel ander antwoord dan hij verwacht. Dat gebeurt vaak bij Gods reactie. Ze zijn meestal anders dan jij verwacht. Komen vaak ook uit een andere richting dan waar jij naar staat te kijken.

'Habakuk,' zegt God 'pak een grote stenen plaat en een hamer. En beitel mijn antwoord daar met duidelijke letters in. Iedereen moet het in het voorbijgaan kunnen lezen. Als een troost is voor alle gelovigen en een waarschuwing voor alle ongelovigen. En dit moet je op die plaat zetten: 'Wie niet oprecht is kwijnt weg, maar de rechtvaardige zal leven door zijn trouw (of beter: door zijn geloof).'

Habakuk krijgt antwoord op zijn grote vragen. Maar het is een beetje een raadselspreuk. Een Godswoord. Wat betekent het? En wat moet je ermee? Het is niet direkt duidelijk. Dat geldt vaker dat je over Gods woorden moet nadenken. Dat ligt voor de hand: God is zoveel anders dan wij. Als je grote vragen stelt, kun je antwoorden verwachten die om bestudering vragen. Maar laat je niet verleiden om dan zijn Woord maar dicht te laten. Als je het toch niet meteen begrijpt. Als je er toch niet direkt troost uit put. Als je er toch niet onmiddellijk wijsheid door ontvangt. Je doet jezelf tekort. Als God aan Habakuk antwoord geeft op de grote vragen die hij gesteld heeft, dan is dat antwoord voor ons de moeite waard. God zelf vindt het antwoord ook zo belangrijk, dat iedereen het moet kunnen lezen op die stenen plaat. "Wie niet oprecht is kwijnt weg, maar de rechtvaardige zal leven door zijn geloof."

De kern van dit woord is wel helder. God zegt: geloof! In deze wereld zijn twee wegen. Er is een goede weg en een foute weg. En het geloof is beslissend. Geloof plaatst je op de goede weg. Eigenlijk een heel bijzonder antwoord van de Heer. De grote vragen van het leven zijn immers

vaak ingewikkeld en complex. De geschiedenis verloopt heel onvoorspelbaar. Je kunt verstrikt raken in de vele lijnen en punten. En dan laat God zien, dat er maar twee wegen zijn. Dat is verbluffend eenvoudig. Verhelderend voor wie er niet meer uitkomt. Bemoedigend voor wie vastzit. Twee wegen in deze wereld. En wie gelooft, die gaat daarmee op de goede weg. "Wie niet oprecht is kwijnt weg, maar de rechtvaardige zal leven door zijn geloof". Habakuk moet het woord graveren op een stenen plaat. Als een vuistregel voor het leven. Als een leesbril in deze wereld. Twee wegen. En het geloof is beslissend.

**** geloof betekent leven! ****

Geloof betekent leven! Dat is de eerste helft van dit Godswoord. De rechtvaardige zal leven door zijn geloof. Het is een bekende tekst, ook in de bijbel en in de kerkgeschiedenis. Voor Paulus is daarmee het evangelie samengevat. Voor Luther was het de ontdekking van zijn leven. Geloof betekent leven!

Wanneer leeft iemand en wanneer is iemand dood? Wij hebben het dan over biologische kenmerken. Zichtbare en merkbare verschillen tussen iemand die leeft en iemand die gestorven is. Maar voor God, de schepper van het leven, gaat het bij dood en leven om iets anders. Om geestelijke kenmerken. Als je gelooft dan leef je echt, zegt Jezus later. Zelfs als je lichaam gestorven is. Als je niet gelooft, dan leef je niet echt, ook al functioneert je lichaam nog prima. Beslissend is of je aanvaard dat Jezus de Verlosser is. En of je je leven aan Hem verbindt.

Geloof betekent leven! Om dat te zien moet je anders naar een mens kijken. Met ogen die door de bril van Gods Woord kijken. Dan prik je door de oppervlakte heen. Dan kijk je verder dan wat je gewone ogen zien. Als je gelooft dan leef je echt, ook al is het dagelijks leven haast ondraaglijk. Ook al zit je tot over je oren in de problemen. Ook al ligt iemand in coma of is iemand zelfs de grens al over. Als je gelooft, dan leef je echt. Dan leef je het eeuwige leven.

De apostel Paulus heeft ons geleerd wat het geheim van dat leven is. Dat is Jezus Christus, in wie God ons als rechtvaardigen heeft aangenomen. Het geheim van dat leven is het leven in vrede met God. Door Jezus Christus. In Hem hebben wij toegang tot de Vader hebben. Door hem leven we in vaste hoop op de heerlijkheid. Door lijden en door heen heeft Hij de weg naar het leven geopend. Ieder die Jezus volgt is op de weg naar het leven. Geloof in de Heer Jezus Christus. Dat betekent: erken Hem erkennen als je Heer en Heiland. Belijd Hem je schuld en pak zijn verlossing aan. Vertoruw op Hem in leven en sterven en wijdt je leven aan Hem.

Het leven zoals God daarover spreekt is dus veel meer dan wat we hier en nu zien. Het leven is meer dan gezondheid en plezier. God prikt door de oppervlakte heen. God weet wat leven is. Echt leven is het leven door het geloof in Jezus Christus. Het leven in het licht van Gods genade. Het leven dat de moeite waard is en nooit meer ophoudt. 'De rechtvaardige zal leven door zijn geloof.' En rechtvaardig zijn we in Jezus Christus.

**** wie niet gelooft, gaat te gronde ****

De rechtvaardige zal leven door zijn geloof. Dat is de tweede helft van de raadselspreuk die Habakuk op die stenen plaat moet graveren. En de eerste helft is: 'Wie niet oprecht is kwijnt weg.' Wie niet gelooft, die gaat te gronde. Dat is de keerzijde, waar we het ook over moeten hebben. Niet als een donkere schaduwkant, die er helaas bijhoort, maar waar we liever zo weinig mogelijk over praten. Nee, tegen de achtergrond van Gods oordeel wordt de redding duidelijker. Habakuk krijgt ook dit ter bemoediging te horen. 'Wie niet oprecht is kwijnt weg.'

Wie niet oprecht is: dat is de mens die niet op de aanwijzingen van God het goede doet. Die zijn leven niet bij Christus zoekt. Die zich niet laat redden.

In het vervolg van Habakuks profetie krijgt deze vloek een sterke uitwerking. Een vijfvoudig wee die iets laat zien van dat onrechtvaardige leven.

Wee degene die hebzuchtig is en naar rijkdom verlangt.

Wee degene die zich veilig waant in zelfgebouwde zekerheden.

Wee degene die zich met nutteloze dingen bezighoudt.

Wee degene die zich vrolijk maakt over het leed van een ander.

Wee degene die zijn vertrouwen stelt op mensen.

Dat is die tweede weg in onze wereld. De weg die naar de dood voert. De weg die eens vernietigd zal worden. Het lijkt soms een aantrekkelijke weg. Een manier van leven waarin je meegezogen wordt vanuit jezelf, of vanuit je omgeving. Maar schijn bedriegt. Het heeft geen blijvende waarde. Het is ons tot een waarschuwing.

Maar het is ons ook tot bemoediging. En wel deze bemoediging, dat bij de Heer het recht heilig is. Wat kwaad is, zal Hij bestraffen. Wat onrechtvaardig is, zal Hij rechtzetten. Wat zijn kinderen pijn bezorgd en angst aanjaagt, zal Hij vernietigen. Het zijn niet alleen de menselijke tegenstanders, zoals in de dagen van Habakuk. Hij sprak over de beruchte Chaldeeën, die over het volk Israël heenwalsen. Maar het is voor de Heer een principe: goed en kwaad worden niet vermengd. Het slechte in deze wereld. Het kwaad in ons leven. Het ontgaat onze God niet. Hij haalt Hij daar zijn schouders niet over. Hij trekt een streep. En zal het eens verwijderen. Dat is een bemoediging voor alle kinderen van God. Al die mensen die weten dat ook hun leven niet volmaakt is, dat ook zij niet altijd goed handelen, maar die met hun leven schuilen bij Jezus Christus. Het kwaad wat hen in het leven treft, zal door God worden verwijderd.

** daarop loopt het gegarandeerd uit **

Habakuk ontvangt een Godswoord en moet opschrijven. Een woord dat duidelijk maakt dat er maar twee mogelijkheden in deze wereld. Soms lijkt het of er duizenden wegen lopen. Vaak weet je niet welke kant je op moet. Soms zit je helemaal verstrikt. Maar het mensenleven kent slechts twee eindstations. Een bemoedigend woord. Het echte leven ligt in Christus vast en is daarom het eeuwige leven.

Dit Godswoord laat zien hoe de werkelijkheid eruit ziet. En waarop het uitloopt. Het is een profetie, die eens in vervulling gaat. Zover is het nog niet. We leven nog in de tijd waarin het kwaad goede mensen treft, waarin lasten zwaar drukken op de schouders, waarin verdriet en angst voorkomen, waarin we worstelen met de grote vragen. Het is de tijd waarin het kwaad van God heel veel ruimte krijgt. Maar waarin de Heer de omgang met ons zoekt. Om met onze nood en met onze vragen, om zelfs met onze klachten en protesten naar Hem toe te komen. En het antwoord van de Heer is: Het loopt mij niet uit de hand. Het leven raakt niet verstrikt. De geschiedenis draait zich niet vast. Het leven van gelovigen heeft niet eeuwig te kampen met de gebrokenheid. Want: 'Geloof betekent leven!'

Duurt dat lang? Ja, voor ons wel. De Heer zegt dat in ronde woorden tegen Habakuk: Het kan best nog lang duren. 'Het visioen wacht tot zijn tijd gekomen is.' Maar vergis je niet: Het zal komen. Zonder mankeren. Dit woord gaat in vervulling. Daarom moet Habakuk het in een stenen plaat graveren. Daarom staat het in onze bijbel. Keer op keer moeten de mensen het lezen. Steeds weer moeten de mensen eraan herinnerd worden. Elke keer opnieuw kunnen de

gelovigen hier moed en troost uit putten. Wacht maar, het komt zeker, zegt God. Verwacht het met spanning. Stel je erop in en kijk ernaar uit. ook al lijkt de wereld heel anders te verlopen. Ook al duurt het nog lang. Ook al ga je er soms aan twijfelen. God de Heer geeft zijn garantie. Hij laat dit woord iedere keer weer horen: 'Geloof betekent leven!'

** in dat perspectief kunnen we leven **

Habakuk worstelt met de grote vragen van het leven. Vragen van lijden, pijn, onrecht en geweld. Hij roept het naar de Heer. Waarom gebeurt dit Heer? Waarom handelt U zo, God? Wat is hiervan de bedoeling? Dit past toch niet bij U, die de Rechtvaardige en Liefdevolle bent? Waar bent U, Heer? Het zijn grote vragen. Geboren in verbijstering. Geboren in verdriet. Geboren in bewogenheid. Bij mensen die getuige zijn van het kwaad. Het maakt mensen boos. Soms bang. Of bezorgd. Habakuk roept het naar God. En zegt dan: 'Ik ga op mijn wachtpost staan. Ik ga uitkijken naar het antwoord van de Heer.'

En hij kreeg antwoord. Een Godswoord. 'Onrecht gaat te gronde, maar de rechtvaardige zal leven door zijn geloof.' Is het een antwoord op onze vragen? Ja toch wel! Geloof betekent leven! Dat is Gods reactie. Op bidders, smekers, klagers en huilers. Daarmee worden de emoties niet gedempt. Maar klinkt er tegelijk een ander geluid. Een andere stem. Een Godswoord. Dat licht geeft in het donker. De weg wijst in de verwarring. Rust brengt in de worsteling.

Nog steeds weten we niet waarom er zoveel onrecht en lijden is. Nog steeds begrijpen we niet waarom er zoveel pijn en spanning moet zijn. Maar wel weten we: Gods recht zal zegevieren. Jezus Christus nam het op zich. Hij bracht vrede, het herstel van Gods recht. En ieder die gelooft, zal leven. LEVEN!

Van dit Godswoord staat de definitieve vervulling nog open. Zeker als het gaat over de verwijdering van het kwaad. Maar dit woord over later is een woord voor nu en hier. Voor al Gods kinderen, die willen weten waar de Heer is. Hoe God tegen de wereld aankijkt. Wat Hij gaat doen. God opent de toekomst. In Jezus Christus. In Hem ontvangen mensen het eeuwig leven. Door zijn dood heeft Hij de vrede gebracht. Die door de Geest over ons wordt afgekondigd: Geloof betekent leven!

Voor Habakuk leidt deze Godsspraak uiteindelijk tot de onwaarschijnlijke lofzang aan het eind van hfd.3: 'Al zal de vijgeboom niet bloeien, al zal de wijnstok niets voortbrengen, al zal het leven onmogelijk worden, nochtans zal ik juichen voor de Heer, jubelen voor de God die mij redt. Want God, de Heer is mijn kracht.' Die lofzang zing je zomaar niet mee. Maar op de wachttorens van het gebed, krijg je inzicht in Gods plan en begin je in Jezus Christus het ware en eeuwige leven.

Amen.